

РОЛЬ АКТИВНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ В РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-ДИЗАЙНЕРІВ У ЕТНОПРОСТОРІ

Т. В. Ніколаєва, Т. І. Ніколаєва

Київський національний університет технологій та дизайну

Україна, м. Київ

Висока якість сучасної вищої освіти може бути забезпечена за рахунок ряду умов, серед яких важливе місце займають інноваційні освітні технології, що передбачають використання активних та інтерактивних форм проведення занять в підготовці фахівців творчого спрямування.

Відома значна кількість активних методик навчання, серед яких можливо відзначити методи проблемного навчання та методи інтерактивного навчання. Провідні педагогічні інновації пов'язані в сучасній освіті саме з використанням інтерактивних методів навчання, з метою виявлення та розвитку творчих здібностей, освоєння етнопростору.

Методики освіти є найбільш дієвими, якщо вони побудовані на засобах активізації розумової діяльності та скеровані на розвиток творчої особистості. Навчання, за теорією психології, це активна пізнавальна діяльність людини, яка навчається, що призводить до формування вміння творчо мислити, використовуючи набуті в процесі діяльності знання, навички та вміння. В зв'язку з цим, найбільш дієвою є методика навчання, що об'єднує в єдиний освітній процес набуття знань та вмінь, практичного їх використання в творчих процесах проектування.

Сучасні педагогічні методики націлені на більш активну інтеграцію теорії та практики, що реалізується безпосередньо в процесі навчання за допомогою інтерактивних засобів. Особливістю інтерактивних методів є високий рівень взаємоскерованої активності суб'єктів взаємодії, емоційне, творче єднання учасників процесу. Відмінності цього процесу взаємодії полягають у практичній

реалізації знань, умінь та навичок, перебуванні в єдиному змістовному просторі, спільному вирішенні проблемних задач в єдиній творчій сфері, узгодженості вибору засобів та методів втілення творчих рішень.

В сучасних реаліях освіти інтерактивних форм роботи існує достатньо багато, але найбільш поширеними є ділові, рольові та імітаційні ігри, загальні дискусії, практикуми, дослідницькі розробки, проблемно-пошукове навчання та презентації творчих розробок.

Інтерактивні засоби навчання дизайнерів можуть бути орієнтованими на сукупність професійних компетенцій, що мають комплексний характер, який окрім компоненти знань, охоплює систему професійних, соціокультурних, моральних орієнтирів, і які дають змогу майбутньому фахівцю продуктивно працювати в нових для нього умовах іноваційності та конкурентоспроможності, в різних сферах практичної діяльності, з урахуванням особливостей етнопростору.

Формування професійних знань та вмінь передбачає логічність використання активних методик навчання, що залежать від цілей та задач структурованої системи знань. При цьому необхідно пам'ятати, що головною ціллю вищої освіти в галузі дизайну є формування творчого мислення та творення, з подальшим розвитком багатого етно-досвіду.

В підготовці дизайнерів надзвичайно важливим є також використання творчих асоціативних проектних методів, як методик вирішення проблем, скерованих на отримання високоякісного результату в професійній діяльності

Творче проектування починається з пошуково-дослідницької роботи і завершується реальним практичним результатом, в основу якого закладено ідею прагматичного скерування на вирішення практично та теоретично значимого соціального завдання. Цей результат потребує обов'язкової презентації, з метою оцінки якості та подальшого впровадження в реальній сфері життєдіяльності.

В творчості дизайнера, проектування - це творче осмислення асоціативних зв'язків, утворення об'ємно-просторової структури та форми об'єктів, засноване на продуктивному уявленні, логічності, креативності та багатому досвіді

етнопростору. В зв'язку з цим, активуються дослідницькі, проектувальні здібності, розвивається просторово-комбінаторне мислення, важливою складовою якого є діалектична єдність раціонального та художнього, доцільного та естетичного.

Вся система підготовки дизайнерів у вищій школі орієнтована на творчу діяльність в галузі проектування, вміння передбачати, обґрунтовувати зміни в композиційному формоутворенні, моделюванні систем проектування. Універсальний та багатосторонній характер проектної діяльності в дизайні одягу надає можливість структурування логічної схеми викладання спеціальних дисциплін, з урахуванням включення інтерактивних та проблемних методів навчання.

Провідним елементом в системі проектування костюма є засвоєння студентами нових видів художньо-творчої діяльності, які сприяють виробленню авторської позиції проектанта, що виявляється у мотиваційному підході до процесу дизайн-проектування.

Формування фахової компетенції дизайнера за допомогою активних методів навчання передбачає використання в навчальному процесі інтерактивних форм та методик проведення занять, які активують пізнавальні функції студентів, вводять в активну проектно-творчу діяльність, самостійний або узагальнений пошук вирішення проблеми, пов'язаної з постановкою художніх завдань. Включення в процес навчання нестандартних, творчих задач сприяє формуванню навичок та вмінь виконання інтелектуальних логічних операцій – порівняння, класифікації, встановлення закономірностей, формує вміння планувати свою діяльність та співвідносити отриманий результат з поставленими цілями. В практичній роботі формуються дослідницькі завдання, використовуються творчі та наукові засоби їх вирішення, за принципом активного, творчого процесу пошуку нового, оригінального, унікального, з одночасним збереженням безцінного етно-досвіду.

Творча аудиторна та самостійна робота студентів передбачає використання таких інтерактивних форм діяльності:

- Постановка проблемних завдань, що потребують творчого пошуку у їх вирішенні, структуризація поставлених задач;
- Активізація пізнавальної діяльності студентів, за допомогою асоціативних засобів мислення, вивчення досвіду етно-простору;
- Моделювання спільної практичної діяльності, з використанням дискусійних методів, вплив на становлення особистісної позиції;
- Самостійний пошук шляхів та варіантів вирішення поставлених завдань, знаходження власного оригінального та обґрунтованого рішення;
- Презентація та колективне обговорення творчих проектів, оцінка якості виконання.

Інноваційні методики навчання передбачають активну виставочну та конкурсну діяльність студентів, зустрічі з представниками творчих спілок та професійної сфери діяльності, проведення майстер-класів та семінарів.

Активні та інтерактивні засоби навчання засновані на принципах взаємодії, активності, спираючись на груповий досвід, обов'язковому зворотньому зв'язку. В процесі творчої діяльності утворюється комунікативне середовище, яке відрізняється відкритістю, рівноправною взаємодією, можливістю взаємного оцінювання та контролю якості авторських проектів.

Наведені засоби навчання сприяють формуванню творчої активності студентів, самостійності, відповідальності, що й визначає провідні властивості компетентного фахівця. Освітній процес у вищому навчальному закладі потребує постійного вдосконалення, в зв'язку із активною зміною пріоритетів та соціальних цінностей. Саме тому, виховання майбутніх фахівців–дизайнерів вимагає значного вдосконалення стратегії і практики навчання.

Проблема розвитку творчої активності студентів, в наш час, є особливо актуальною, оскільки серед головних вимог до системи підготовки спеціалістів вищої кваліфікації є розробка нових технологій навчання, які виховують готовність до активної творчої участі в суспільному прогресі. Творча активність виявляється в ступені підготованості студентів до самовдосконалення, самостійності та ініціативності в ході вирішення творчих задач при створенні

нового перспективного проекту. Активні та інтерактивні засоби навчання розвивають творчу природу діяльності, розкривають поняття творчості, самореалізації та самовираження проектанта в процесі утворення нового, оригінального, сучасного.

Творча активність передбачає обов'язкову, постійну участь в конкурсах, виставках, презентаціях, що й сприяє визначенню та вдосконаленню творчих та фахових здібностей. Використання інноваційних методів навчання допомагає чіткіше сформулювати цілі завдань, методики їх вирішення, сприяє зменшенню помилок в творчому процесі та кращому розумінню вимог педагога. Потрібними є обговорення і критика нових творчих ідей, але вони повинні бути дуже конкретними та фаховими. Вимогливість викладача не повинна виявляти упередженості в оцінці творчих пропозицій, не нав'язувати свій стиль та смак, підтримувати індивідуальний почерк.

Майбутні фахівці-дизайнери в освітньому процесі освіти свідомо йдуть до оволодіння цікавою, творчою професією, сподіваючись реалізувати себе у соціально корисній художньо-проектній діяльності. Вони навчаються процесам творення і розумінню важливості довести та відстояти своє творче бачення проектних завдань, гідно презентувати їх на розсуд спеціалістів.

Введення в навчальний процес проблемних, інтерактивних методів навчання допомагає осмислити важливість проблеми розвитку творчої активності студентів-дизайнерів, поглиблено вивчити психологічні тонкощі творчого процесу проектування, активізувати художні здібності у втіленні різнопланових творчих завдань. Головною задачею педагога вищої школи в сучасних умовах є розвиток творчих здібностей студентів, з урахуванням їх індивідуальних спрямувань, за допомогою інноваційних методів навчання, одним з найдієвіших серед яких є досвід презентації своїх творчих проектів, активна участь у фахових конкурсах та виставках (рис. 1).

Студенти Київського національного університету технологій та дизайну в процесі навчання постійно приймають участь в різноманітних міжнародних та всеукраїнських конкурсах, що закладає основу фахової підготовки та розвитку творчої креативності. Відомими не тільки на Україні, а й за кордоном стали

конкурси «Печерські каштани» та «Сузір'я каштанів», які презентують результати творчих інноваційних пошуків студентської молоді, вводять в сферу професійної діяльності в галузі індустрії моди, відкривають можливості виходу на міжнародну арену.

Рис. 1. Активні форми творчої презентації проектів студентів-дизайнерів, виконаних за етнічними мотивами.

Ключові слова: активні методики навчання, творче проектування, етнопростір, конкурси, виставки, презентації.

Резюме:

Висока якість та ефективність вищої освіти може бути забезпечена за умов використання в навчальному процесі інноваційних освітніх технологій. Впровадження активних та інтерактивних методів навчання в підготовці дизайнерів дає можливість активізації творчих здібностей та підвищення фахової компетентності. Одним з найбільш дієвих методів активізації творчості є участь у фахових конкурсах та виставках.

Ключевые слова: активные методики обучения, творческое проектирование, этнопространство, конкурсы, выставки, презентации.

Резюме:

Высокое качество и эффективность высшего образования могут быть обеспечены при условии использования в учебном процессе инновационных технологий. Внедрение активных и интерактивных методов обучения в подготовке дизайнеров дает возможность активизации творческих способностей и повышения профессиональной компетентности. Одним из наиболее действенных методов активизации творчества является участие в профессиональных конкурсах и выставках.

Keywords: active teaching methods, creative design, etnoprostranstvo, competitions, exhibitions and presentations.

Summary:

The quality and efficiency of higher education can be achieved using innovation in teaching. The introduction of active and interactive teaching methods in preparing design enables enhanced creativity and improve professional competence. One of the most effective methods to enhance creativity is to participate in professional competitions and exhibitions.